

6 juni 2021, tiende zondag door het jaar B

Eerste lezing: Genesis 3, 9-15

Tweede lezing: 2 Korintiërs 4,13-5,1

Evangelielezing: Marcus 3,20-35

Homilie

Lieve mensen,

In de eerste lezing uit Genesis, over Adam die ter verantwoording wordt geroepen voor de allereerste zonde, zien wij de tragedie van de mens voor ons: het niet meer luisteren naar Gods stem, het gaan van de eigen weg, het losraken van God, met alle gevolgen van dien. Naakt voelt de mens zich als hij zich buiten Gods wil stelt. Bovendien wijst de eerste mens al de verantwoordelijkheid voor zijn slechte daad af, en wijst hij met de vinger naar de enige andere mens die hij aan zijn zijde vindt. Iets wat wij in de wereld van vandaag nog vaak terugzien. Maar het kan nog erger.

In de lezing uit Marcus zien wij een mens die de nieuwe Adam wordt genoemd, Jezus Christus. In tegenstelling tot Adam zondigt Hij niet, en neemt Hij de volle verantwoordelijkheid voor Zijn daden op zich. Nu is er een spreekwoord dat luidt: 'Wie goed doet, goed ontmoet'. Helaas is dat niet altijd het geval. Jezus gaat rond, al goed doend, mensen genezend en bevrijdend van boze geesten. Dat verdient alleen maar applaus, zou je denken. Maar de heersende geestelijke klasse voelt zich bedreigd in haar positie, voelt concurrentie, en beschuldigt Jezus met loze woorden. Ook de (aardse) familie van Jezus was geschrokken van Jezus' woorden en daden. Zij waren van mening dat Jezus Zijn verstand had verloren en wilden Hem met zich meenemen, desnoods ontvoeren, zo lezen wij in het evangelie.

Toch moeten wij de reactie van de familie van Jezus scherp onderscheiden van die van de Schriftgeleerden uit Jeruzalem. De familie leek oprecht te zijn, leek niet beter te weten, had nog geen idee van het Koninkrijk van God en Jezus' bediening daarin, en zag plots een andere Jezus die ze kenden van Zijn eerste 30 jaar op aarde. Zij konden het eenvoudigweg nog niet begrijpen. De Schriftgeleerden daarentegen wisten wél beter. Zij maakten zich schuldig aan de zogenaamde 'zonde tegen de Heilige Geest': zij zeiden dat Jezus' exorcisme zijn oorsprong had bij de duivel, niet bij God. Eerst toont Jezus de onzinnigheid van deze beschuldiging aan, maar bovendien laat Hij merken dat met de woorden van de Schriftgeleerden er een duidelijke grens werd overschreden: Jezus zei dat deze zonde nooit zou worden vergeven.

Veel is over deze zonde geschreven, de 'zonde tegen de Heilige Geest', en veel christenen zijn door de eeuwen heen bang hem begaan te hebben. Slechts zelden is dat ook daadwerkelijk het geval, en de vrees die mensen daarover kunnen hebben, vindt in de meeste gevallen zijn oorsprong niet bij God, maar bij boze machten die mensen kunnen kwelen en ontmoedigen om zich tot God te wenden. Maar het roept wel de vraag op: waarom is juist wat de Schriftgeleerden zeggen zo erg, veel erger dan Adams eerste zonde, Kaïns doden van zijn broer of Petrus' verloochening?

Meestal wordt het zo uitgelegd: als je ziet dat Jezus of anderen door de Heilige Geest wordt geleid, en je wéét dat, en je ontkent dat willens en wetens, dan stel je jezelf buiten Gods genade. Zo gezien is de zonde tegen de Heilige Geest geen daad die 'per ongeluk' tot stand komt, op een onbewaakt moment, maar iets dat een zichzelf bewust buiten de waargenomen genade van God stellen is.

Als we de lezingen uit Genesis en uit Marcus dus goed bekijken, zien we dat ons spreken nogal zware consequenties kan hebben. De lezing uit Genesis roept op tot eerlijkheid in ons

spreken. De lezing uit Marcus laat zien dat een consequent volgehouden weerstand tegen Gods Geest een mens in een uiterst geval zelfs kan leiden tot een punt waarin God hem niet meer kan bereiken met Zijn genade, omdat hij met zijn woorden een muur heeft gebouwd tussen hem en God.

Als de zaken er zo voorstaan, zou je bijna je vrijmoedigheid in het spreken kwijtraken. Maar dat hoeft niet. Dat kunnen wij terugvinden in de epistellezing van deze zondag, uit de tweede brief van Paulus aan de Korintiërs. Daar wordt ons een alternatief geboden, een weg van bevrijding. In 2 Kor. 4:13 staat een citaat uit de Psalmen. Daar staat, in de Nieuwe Bijbelvertaling: "Ik bleef vertrouwen, daardoor kon ik spreken. In datzelfde vertrouwen spreken ook wij, omdat we geloven". Dat is een hoopvolle boodschap, ook voor ons! Hier is de boodschap niet: "pas op je woorden", maar weten wij ons meegenomen in de beweging van het Woord. Waar God spreekt door Zijn Woord en Geest, en ook door de sacramenten heen, is bevrijding!

We leven in een tijd waarin de leugen hoogtij viert. Op sociale media worden veel pijnlijke, kwetsende woorden gezegd. Leugen en laster dus. Volgens sommige psychologen loopt een mens die niet meer gewend is om de waarheid te spreken, het gevaar dat zijn persoonlijkheid desintegreert. Oftewel, op een gegeven moment leef je zelf in een leugen, en weet je zelf niet meer goed wat waar is en wat niet.

Als christenen hebben wij het niet altijd gemakkelijk in een wereld die ons niet begrijpt of ronduit vijandig tegenover ons geloof staat. Paulus zegt in 2 Korintiërs 4 eigenlijk: deze wereld, zoals wij die kennen zal ouder worden en verdwijnen. Maar een christen die leeft in de waarheid, de waarheid van het evangelie spreekt, zal van binnenuit, in zijn/haar geest, vernieuwd worden. De apostel Johannes zegt in Joh. 8:32: de waarheid maakt ons vrij. Wij worden opgeroepen om onze woorden, wat we zeggen, onder ogen te nemen. Spreken onze woorden vertrouwen uit in God? Bemoedigen ze mensen? Of blijven we hangen in 'zagen en klagen', dingen over andere mensen zeggen die we eigenlijk niet moeten zeggen, en trekken we onszelf met onze woorden omlaag?

De oproep is om in onze woorden een nieuwe weg te gaan, een weg van vertrouwen, geloof, opbouw van onszelf en anderen. Laten wij die Bijbelse oproep ook vandaag ter harte nemen.

Dominee Marcel Pool